

Живорад Недељковић

Улазак

Архипелаг

Библиотека
Елемент

Уредник
Гојко Божовић

Ликовни уредник
Душан Шевић

Живорад Недељковић

Улазак

Архипелаг
Београд, 2014.

© „Архипелаг“, 2014.

Оливери и Јеврему

На корицама:
Свјило и вода,
дигитална фотографија, 2011.

НЕЧУЈНОСТ

То су само обичне боје;
Довољно је што сам научио да су боје,
Увек обичне, не више од тога;
О пресеку овог дарежљивог дана
На измаку, плода овог на длану,
О напорима да дивљење ме прожме,
Или да од њега одмакнут не будем,
Ништа не рећи. Ни о пореклу боја
И светлости у њима што се мрешка.
Ништа о складу, о поривима
Да свуда га препознајем;
Има га и кад га нигде, ни у речима, нема,
Кад невидљив и нечујан је као ваздух,
Велика ова плућа.

Тек дишем, јесте, испод дуге;
О преламању моме, о обичности мојој,
О бојама мојим неко други све зна.
И ништа не каже; одмакнут
Од дивљења и величања, дише, чека.

Зар уистину ништа не каже,
Зар ни молитве није чуо.

I

НИТИ

Навикнут на несмиреност судија, на клицање
И ишчекивање, и да увек је време за изрицање
Казни, слутих, склоњен од присиле, да пресудитељ
Себи понајпре суди, иако је учен да одмакнут буде
И од свог непомирљивог, залуд дресираног срца.
Удаљен; као Месец одбегао од Земље, а сав она,
Првотна њена суштина, послушна наружена кора.
Топло језгро, упркос даљини.

Тако одвојен, чекати налоге, бројати приведенe,
Избезумљен у избезумљеном правдању и порицању.
Издвојен, знајући да дресура увек је излишна,
Без жељених исхода.

Снажећи ту просту малу истину, слику променљиву,
Устручавах се и од безазлених покушаја
Да припитомим топлу зверчицу и наговорим је
Да пусти ме из својих самица; добро би и њој
Дошла моја уобручена слобода.

Изабравши ме, лавиринт се несвикнут гранао
У мени, сезао до најмање честице.
Изабравши га, из њега никуд не крочих,
Приставши да нити поезије воде ме све дубље,
У мрежи неизрецивог све даље у изрицање.

СТВАР

Никада даље нису биле ствари,
Једноставне њихове улоге, служба
Замислима и потребама, све мањим
На искрају тела, у стрпљивој његовој
Припреми; никада удаљеније, непознате

Безмало. А друго присвојио нисам.
Људе, сродне њихове душе, речи у које
Ударам; падају, невешто наслагане,
Ломе се, кршећи замисли, све сем једне,
Очуване, издвојене на самом почетку:

Бивао сам све даљи и даљи од себе
Кад спуштао се свом снагом живот у ме.
Постајао сам ствар. И чувао дубоку тајну,
Стишавао поезијом колања и халапљивост,
А ипак прозре ме душа ствари, никада даљег.

МЕЂАВА

Ветар је гомилао сметове, оштре пахуље
Шибале су лице, испод образа остављале потпис.
Зналци, заљубљени у језичко благо, одмакнути
Од стварних увида, рекли би: међава; и страх,
Њоме спутаван, да нећу стићи где сам наумио.
Могућност да бићу затрпан и скончати
Под неразговорном или пак читком ватром.

Такве беху неке од година, а заједничке године
Бирао је изабрани жрец и принео их можданој
Олуји, јачини коју, мишљах, немам снаге
Да свладам. Тумачи времена и моћи, нечујни
Бели мантили, беху увек спремни у златотиску
Психијатрије, у лазаретима и карантинима.

Ако ми је икада недостајала потпора, беше то
Кад у скриваној вејавици пробијох се ка светлу
Које нисам видео, сигуран да постоји.
Потпора: не више од речи, да ободре: *можеш*
Све што си наумио. И чуо сам их у немости
Ветра, једно с њим, онда кад не знадох шта могу.

Кад разумео сам да пишем због властитог
Усхићења и уживања у чежњи да потпис буде
Видљив, беше касно за освртање и поновно
Губљење у наносима подношљивости и праведног
Нечијег гнева којим бејох гоњен у себе, у мук.

Светло се видело, јасно као да је на длану.
И ниједна међава, појмих, неће више бити само моја.

ЗАСЕДА

Ослобођена од самосажаљења, изузета,
Старост доноси истинску осетљивост,
Иако гласни су докази о другом, огромни
Као небеске даљине; све даљи од животног
Језгра враћам слике у њему невољно
Разгранате, неподношљиве у сталном расту:
Угљенисана тела у спрженом храму, заувек
Удаљене путнике у гранатираном возу,
Малишане скапале у пустињској жеђи;
Госпарски Пометов град и његовог песника.
Живех тек толико на детаље да се навикавам,
И ћутим пред њима, као они нем.

Сада, с друге стране очекивања, имам времена
За објашњења; још кад бих, сажет у помисли
Да само немошћу могу уздићи стид,
Створио простор за њих.
Уздићи се, до кајања што сажаљевах тело,
Нужну љуштуру, одвојеност,
Кад требало је ходати испружених руку
И њима стискати неречено: живо срце.

Ходам, још малаксао, у давно наслућеном.
И знам: у молитву израста обојена нечујност
Што из заседе је мамим; да бих је
И разумео кад најјаче већ беше вољена.

ТЕРЕН

Град је необележени терен за обзирност
И страхопоштовање према безимености.
Тако би могао рећи пустињак, искушеник
Случајно доспео овде, оставив главе
Светаца да мотре са свода манастира,
Начете незнатим зубом, заштићене коврцама
И сплетеним власима. Нарасле под руком
Безименог сликара, прекорачивши
Досега његових вештина и имагинације.

Осликана богомоља: умеће и машта
У увећању, науштрб сурогата и синонима.
И она је необележени терен; са њега сам
Преносио боје, симболе, зазор, речју: игру
У безграничност сјаја чији корен
Увек изнова бива слућен у телу, устуку
Од обележености, забрана и искушења.

Одакле сам доспео, из које од небројених
Глади, међу збуњене зграде, у набрекле
Улице; са свода ме види брижно лице,
Заштићено дивљењем, коврцама насмешеним.
Као да заједно корачамо у сусрет именима;
Умем ли, на игралишту где су детаљи
Обележени и истакнута правила, да будем
Безимен, невидљив у приближавању
Досезима душе: могу ли сопственим рукама
Да одмеравам празнину и себе у њој, и сам
Сигурносна камера на заувек означеном своду.

ЧЕСТИЦА

Птице су одлазиле; могао сам пратити
Њихов уједначен лет, складне замахе,
До часа кад постану небеске честице.
Послате да искушају равнотежу, хармонично
Преимућство празнине над другим вилајетима.

Хладно је, вечери су препуњене језом,
Сећањима на одласке и нестајање усвојених
Честица с којима размењивах речи о складу
Искушења пред која излазимо,
Оскудни логораши на вечној голомразици.

Дрхтим: знам да то невидљиви пратим лет,
Честицу коју тело искушава у празнини,
Увећану његовом жељом да види и оно
Што није, увек оно што није.

Оно што није, а у њој постоји.

Птице су одлазиле, још можда одлазе.
Могао сам пратити њихов лет.
Гледао сам их, знајући да ће, знатижељне,
Слетети овде, доносећи опет оно што није:
Љубавну чежњу, решеност да песма траје,
Узорност у поимању потреба.

Увек оно што можда није: невидљиви лет
Над светом тек створеним у себи.

УПОРНОСТ

Упорност: да, уз корисну дозу песничке слободе
И тако могу да означим сталност непрестајања,
Нагон за препознавањем расплнутих ћуди
Подвалу што наметаху неразумно, а суптилно,
У мери у којој префињености уопште беше.

Да, о упорности што у растројствима станила се
И кружила у насушном ваздуху; у ваздушастом
Прозирном телу док се мета у другом простору
Безобзирно не појави, о њој бих могао
Приповедати, не пробудивши тирадом кајање

Због страсног обрушавања; у обучености бејак
Раван соколу, с том разликом што он мора
Да убија, ја да будем достојан такмац подлости.
Да поништавам је, учен у доба самоће кад једина
Надокнада беше свест о поносу због трпљења.

Да, упорност, ни мање, ни више, у годинама
Очаја и комадања живота тупим сечивима умова,
Увежбаних у сопственој ушушканој неситости.
Не винуше се они изнад ње, да виде из прозирности
Другу глад и ужас поништења сопственог улога.

И сокола који ће свачији ужас преобразити,
Недостижан у обучености да нечујан буде.

ОБИЧАН ДИМ

Добро би дошао ненадан, посебан закључак,
Спорост у усвајању предоченог, да би ум био
Озарен другачијим поимањем речи.

Искрснуће, можда, засебан, како и бива
У наглom разголићењу: стабла заштићена ињем,
Седа трава под њима, ужад димова што спуштају се

И нестају у невидљивим отворима оцака.
Оно што гори, вољом зажарено, држи ове нехајне
Куће, бранећи да потону у голе таласе гла.

Своје сам нити одавно упрео, везао чворове.
Талог што сагорева у мени, брани да застанем
И осетим лепоту искушења на овом одморишту.

Преображен сукља увис,
Обичан дим, настао од крхотина сабраних
У сударима немерљивог и мог времена.

СТАРАЦ

Најчешће окупљени око изненадног ковчега,
Причали су болно, озлојеђени изостанком реда.
Зими би у гостинској соби бубњала пећ
И сагоревала аветну ноћ, мушку сузу.
Лети би је промаја брисала са обраслих образа.
Упијао сам њихове речи; волели су
Ти старци поуку да уметну у сликовитост
Описа и хулом ојачају сећање на страдања
И немаштину. Био сам ђак, уосталом као и сада,
Иштући архаизме у помном дочаравању терета
Што свалише га на плећа освајачи, неспремни
Да узму мало; онда се зид заљуљао и пао.
Остали су зидићи и крхотине да докрајче ум.

Волели су да их запиткујем, учећи ме да бреме
Могу понети тек кад циљ примамам, или место
Где ваља стати и да морам заслужити раме
На коме јад могу пролити. Волели су ме, док
Убрзано нису прхнули, сложено јато, у пределе
Нечујности где корачаће ка босом дечаштву, у нехај.
Научио сам шта сам научио, запамтио понуђене
Сржи у времену нејасном; још измиче поимању,
Иако из предела довршених очас хрупи
Да се изнова овде леже и стара о потомству.

Време; изриком је саопштило да немост
Неће трпети. Морам разумети неповратност
Настањену у речима и насиље којем беху
Храна предобри моји приповедачи мучно
Пабирчећи грађу за нестварне приче.

Прећутно се сагласих с њим, казах шта не схватам,
Знајући да увек бира, да разуме тек своју нужност.
Одиста, не бити нем, у сталном очекивању да ћу,
Архаичан, готово старац, имати шта да изрекнем,
И коме. Овде, у гостинским собама, или другде,
У нехају где чекају гласови да ободре говор.

УТВАРА

Могао сам бити мудар; као просјак
У ускршњем обасјању. Али и та би
Смерност наликовала повратку у саму
Душу уобичајеног: ситост уљуљка тело
И склони га у неопрезност и навику,
У непрегледни низ трпљења и искушења.

Мудар као зимска светлост, налегла
На жељни овај прозор; промиче брзо,
Открива тајне просторе, хушка их.
И тражи излазак, дрхтање на мразу
Да постојао би барем наговештај сједињења.

Журих, без сумње, жудех за једначењима
И кад ни реч не изустих, утемељен у вери
Да промицање заиста има смисла
Ако прозор памти, ако зидови су провидни.

Могао сам бити мудар, не тајим од тебе.
Пожелех кадикад да будем приказа.
Пуко пристајање и привидно примицање,
Не само модро месо, крв испрана чежњом.

МЕДВЕД

Припремани одувек да доживимо наглост
Што свладала би ишчекивања и назнаке немара
Поређане дуж пута, пожелесмо да из честара
Изађе медвед, равно пред фарове; пометен
У огромности непознатог, радознао да осмотри
Стакла аутомобила, провидност и усхићење иза њих.
Да осети дивљење и страхопоштовање,
Њихово одмеравање, међусобно узимање:
Обоје да би расли пред слућеним
Шумским колосом, владарем непознатог света.

II

Владали смо у знаној митологији, на путу ка жичари
Створеној да на брдо изнесе клесане наше душе.
Препознајући претње упућене с радија, тумачисмо
Саопштења владалаца о нужности стезања каиша,
Радосни што није дигнут до вратова.
Срећни што медвед, жуђена играчка,
Не излази из непрегледног кавеза
Да нас удостоји разговетног говора;
Разјарености што узима од неприкосновености
И обратно: и увек има све више горопадности
И све је више беспримерне језе.

Мењали смо станице, тражили тиху пену музике,
Да у њу склонимо јарост доступну ужареном срцу:
Медведићу, радом да изузме срдиту зиму.
А не сме да заспи, приправан за гозбу
На осунчаном врху што вазда је пред њим.

ПРИЗНАЊЕ

Ти звуци, речи охоло изречене,
Слике, речима истргнуте из заборав,
Поруке, обрисима што сенче лице,
Те опсене – знам шта су и шта значе
Искуству, благој моћи да наслутим
Шта ће бити; шта неће од упамћеног
И преобликованог. Од облика се нисмо,
Све мање, безмало невидљиве мрве
Међу стењем, могли склонити,
До у тишину, у мук, раскошан ваздух,
Сав у тесту од кога јесмо.
Тишина не знам шта је, иако бејаш
Њен лик, гола душа, њена чежња
Да ничим крзнута не буде; кротка
Нит бејаш, не знајући шта сам све био
У времену очајном, толико опседнутом
Да свака опсада дизала је срце
У ведрину, у неслућену.
У наслућеном још смо мрве, и сами се
Собом хранимо, јер знамо шта је било
И шта ће бити: речи смо чули, слике
Нам прете и све су веће, све су разорније
Громаде око нас, подмукли удари,
Све страшнија обрушавања.
Писали смо песме, јесмо, јесмо, у тишини,
Од ње клесане, у слаповима ведрине,
Ти што пред починак увек прошапућеш:
Само да нам будеш срећан, сине,
Ја док бдим над спокојном нашом тишином,
Лелујавим вашим спокојем,
Над дисањем хлеба јединог.
И знамо шта ће бити, и знамо шта ће

Овај ваздух у хлебу имати да призна
Кад слике, кад речи, кад опсене крену,
Кад камена јава почне да ислеђује. Јесмо.

АКО САМ ГРЕШИО

Ако сам грешио, грешио сам
У препреденом страху,
Устоличеном у овом телу.
Јачи је од њега, и кад га соколи
Да брани посед,
И кад дозове лакоме; наследнике
И ине незасите освајаче, спремне
Да присвоје непојмљиво,
Поседну неименовано.
Ако сам грешио, кајем се, али да није
Било страхова, да их нема:
Сачувао не бих ништа унутар
Трошне тврђаве; овако, бојао сам се
И бринуо у сваком часку који ме,
Истинито, дрхтавог, има,
Стрепео и преиспитивао се
У простору неограниченом.
Свет моје пометње видео није,
Ништа му због њих не беше ускраћено.

Ако сам грешио, грешио сам
Обилато жудећи да из умножених
Мојих утврда тишина изађе и започне пир,
Тражећи достојног такмаца.

Свете, достојан јеси, али ти си различит,
И ниједно признање није ти нужно.
Изречен, ништа изрећи не мораш,
Ни да недостајаћу ти кад зидине се оспу,
Да сада ти недостајем; не мораш,
Ти који си у свему и све је наизглед у теби.
А само за страх не мариш, кроз тело
Што кружи, и постаје и прах и камен,
Само за овај страх, од себе што те брани.

ЧУВАРИ

Наше душе не спавају
Онда кад тела зароне у перјане
Држаче материје коју с муком
Свладасмо и у овом оловном дану;
Ни кад у седиштима челичних птица
Само наше пределе из којих, занесени,
Тек што прхнусмо, сањамо узвишени,
Јер смо о надолazeћим рајским сликама,
Лишеним и краја и почетка историје,
Научили више неголи беше нужно.
Не спавају ни кад усред разговора
Заморних о трпљењу у коме поезија
Има повластице и биране предности,
Клоне нам на трен глава: потом с муком
Правдамо се самим трпљењем,
Изискивањем помности пред помамама.
Душе наше никада не спавају,
Тегобна им нису умножена бдења,
Толико бар знамо, мила.

И смемо увек да заискамо помирљиву
Непрекидну будност, јер наше душе
Знају шта чувају, од чега и од кога,
Иако реч једну о добу нисмо им казали,
Будући и сами чувари.
Реч једну о расапима и труљењу,
Али принесмо им за века нашег
Раскош похвала и ода, обиље
Прозрачности, и не верујући свакад
Да приносимо део иметка,
Него у непостојању измишљамо.
Стварамо издвојен далекосежан мир.

Поклањамо увек преко потребно,
Какав је и ред. И бранимо се од клонућа,
Уплашени да ће дубоки пристодушни сан
Ако у нама нађе лог
Душе наше омамита.

Дабоме, мила, приљежни смо чувари
Преданих чувара.
Да нисмо, зар би нас уопште било,
Зар би перја и ових боја било око нас,
Зар радости на рубу и спокоја који узвраћа
Више милости него што смо икад помислили
Да можемо имати.

МАЛЕ СВЕТКОВИНЕ

И овај је дан сав од малих светковина:
Мале су да мање не могу бити,
Преко нам потребне,
Нама малима у великом нашем свету;
Сазданом од књига, од напора да преиначимо
Јаву несвиклих јунака, и приближимо је,
Такнемо у сањивој соби; у мало време
Огромна, блиска времена уносимо.
У њима истражујемо, научени
Да језиком пред којим се инати лирика
Проговара ово доба.

Прене нас: звони, не зазире од интерфона,
Шаље писма у ковертама украшеним
Маркама с мотивима заштићеног биља,
И изума моћних да скрену ток историје,
Бујице зауздају; још сањају проналазачи.

У ковертама затичемо понуде и опомене,
Претње, позиве да платимо рачуне.
Да окружимо бројке на изборним листама.
И кад питаш како ћемо,
Као бајаги одговорим да нећу
Изаћи из времена усељених давно.
Ти нећеш ни из својих, ни из мојих,
Ни из наших; онда смеху подаримо
Отиске и из јавне библиотеке нашег сина
Узмемо давно изумљена штива: чувашке
И инуитске бајке. Дечак препоручује
Лектиру, износи стрипове и дискове.
Умилни ветрић зањише влати и врбак.
Оживи ветрењаче; ено нас на крилу анђела.

И како бисмо другачије, зар да одустанемо,
Кад наши су дани од малих светковина
Састављени. Наши дани; како је лепо,
Једини, бити у њима, у молитви
Да ни ти, Једини, никада не изостанеш.
А кад заокружено буде све,
Нека Твоја рука трагове избрише.

ПОЗНО ПОПОДНЕ

Лакомо силазим у позно поподне,
Косином тек проходаога века,
Изломљеним зраком.
Ужурбан, у крцати подрум
Изједначен са жеђима и глађу.
Дарован да умору буде коначиште,
А речима засталим у ваздуху
Заклон од неспоразума; о, добро знам
Шта чине трезне речи, шта изломљени ум
Може кад на њега падну да их појми.

Нисам никада рекао лупежу
Да је лупеж, јер добро он зна шта је
И где силази чим добије облик
У сопственим обманама.
Не морам изрећи одмакнутост,
Живу ограду што стреми увис,
Засађена у тлу по коме ходам.
Никада с презиром подлацу не приђох,
Јер на овој косини
Таквих речи нема, у бодрости овој.

Силазим бодро, урањам у мирисе
Допрле из светлих буради,
Из препуних шарених бачви
Преобликованих прегнућем
Творца невидљивих речи.

И вољеној жени кажем да шпарао сам речи,
А нашем дечаку да у невидљивости
Очува стасали говор.
Јер зло не зна да је зло,

Јер јава не чује,
Огрезла у ништавилу, у забраву.

Онда прожмемо наслућени шапат
И заједно с касним зрацима
Одбијеним од посуђа ка нашим срцима
Напајамо једно једино срце.

ПОДАТНО СРЦЕ

Изгледа да ово су кроткији и нежнији дани
Од оних о којима упорно сањам,
Замишљам места испуњена надом
Уместо бојама и мирисима.
И друга, ни за шевин кликтај удаљена,
Сва од оствареног, од плодова и прегнућа
Плодове што у неисказиво претварају.

Изгледа да ово су умилнији и блажи дани
Од оних које подробно исцртавам,
И чиним да у детаље буду доступни
Сваком исклизнућу из јаве; вољном
Приземљењу у светове нестварне,
Присвајане прибрано и толико помно
Да тамо никада нисам гост,
Непрозиран никада, нити је мојој сенци
Светлост у њима недоступна.

Како је само безазлено и покорно моје
Оживљено знање да време је тек време,
Вино је вино. Да је хлеб насушан,
А његова кора ненадокнадиво искуство.
Једнака Земљиној кори која увек изнова
Уручује искушења, а граби давно стечена:
Преиначено благо у коме немим
И нестајем, говорим и у говору се рађам.

Како су пространи наши дани:
Са трпељивом чежњом у угловима усница
И руменилом преко љупких ожиљака.
Са ожиљцима које сам у продуженим урама
Остављао не знајући, као на свом срцу.

Мамећи дане другачије,
Који можда и могу бити стварни;

Чему, кад би и у њима све било моје,
Само би срце, ожиљцима испуњено,
Хрлило опет у време принето другом куцају,
У станишта издвојена видљивим погледом:
Опоменом да без њега живот је само живот.

УТЕХА

Чинили смо понешто да брже прође дан,
Он све да га упамтимо: још стижу вести
О пљачкама, богати отимају бојјацима;
Реке сахну, у брдима букте шуме и траве.
Тамо смо лане брали купине и шипурке,
Гледали кроз боје и шипражје светле градове.
Из светлости стижу вести, на писте слећу,
Одатле узлећу авиони, довозе и одвозе
Пљачкаше, хушкачи хушкају разборите.
Разборити ћуте пред окованим дверима.
Потом излазе на друмове, на пруге.

Стигосмо из врелине, из полусна.
Сањамо, дишемо као да никада нисмо.
Гасне лето, време је за обнову градива,
За подсећање шта свет сабира,
Шта одузима: ако три краља имају безброј
Двораца, ако први има седам, а други шест,
Колико има трећи. Он има десеторо деце
И Пепељугу, палате су даровали даровитима
Да у њима снимају филмове, пишу песме
И есеје, изводе руковети и снове.
Он воли свој народ, рећи ће наш дечак.

Лепо је на селу, ништа нам не мањка
У умањењу: вести смо сазнали, све изложено
Упили, одсвирано чули, огромност написаног
Биће нам можда доступна; и сваки наш стих,
Сад стидљив и опрезан у нама, жељан тек
Да нас одмакне и брани од тишине
И спокоја које присваја, и од понижене

Поуке да декор је исти: букне пожар,
Онда га разборити гасе, букне опет, забораван,
Одважни су близу, журе носећи ведро.
И сузе у њима, а владари окружени свитом
Дају знак власницима титула да изведу скеч.
Лете главе, ако прве даме не прсну у смех.
Забава не сме имати границе, записао је Виљем.
Кад бестијалност превлада, хроничари
Започну пир, одричући будућност мртвој крви.

Пролази овај дан; ако га уденемо у стих,
Памтићемо га, ако не протнемо његове нити,
Трајаће још дуже: сабирати и бирати речи,
Множити их и делити, и у томе је спас
Од буктања у телу; утеха чека. Ко зна

Где ће је тражити и наћи они што читају.
Не размећимо се, ионако је одвише туге у свету.
Ионако је, мила, смеха и раскалашности одвише.

МИТ

Од подвига часних и одважних умова,
И одрицања искушеничког, од сумње
У богове и противљења њиховој вољи,
Кадикад настане мит. И у вођењу сустале
Регије, у управљању светлом књижаром,
Док туже на полицама књиге лирике,
Има податне грађе, жудног аутизма.
Од љубави се може сачинити мит,
Од заклона и уточишта сред бескрајне
Баруштине величања у којој опскурни
Ветрови дижу таласе и прете разумној речи.
Уходе тиху, немушту нежност, отежалу
Од стрепње за коначни исход, иако зна
Да ни богови ништа јој не могу, одавно
Свесна претеривања; свесни смо да страх
Из само наших дубина долази, спреман
Да нањуши најситније двоумљење крви
У сталној скрушености: капнути или не.

Од којечега настане мит, а ни покушао
Нисам да га створим, ни најкраћим стихом,
Знајући да мој је живот тек кап крви,
Оснажена у колебању, и да ниси чекала
Јунака, него прозирност, изрециву срж.
Моја су лутања на дохват,
Неподесна за претеривања и за причу.
Одавно спокојан у сопственим меандрима,
Увеличан сам у поимању среће израсле
На унутрашњим нашим стубовима.
Чекала си обичност и не замераш
Кад једно не умем, друго не могу.
Античке ће обале и летос бити без нас,

Наш малишан неће трагати за стопама
Богова, а неће приговорити ни Зевсу
Ни нама, јер зна о Кирки, о Сизифу,
О Тезеју, о Танталу колико се може знати.
И у бистроокој жељи веровати знању.
Као наше две капи што у дечаку спојене су,
Као што у насмејаној чежњи знају да никада
Колебања није било, да га неће ни бити,
Тако је чисто његово знање, тихи талас.

Твоје је да смех расипаш, моје да га снажим
Помишљајући да мора бити боље
Кад буде усвојен, одасвуд препознат.
Због чистоте у чистоти кад буде одјекивао.
У лавиринту или у бистрој вечној жеђи,
На брду израслом испод звезде и плодова.

ПРЕПЕВ

Кнуту Хамсуну

И у пролеће и у јесен, и кад пљушти и кад је
Студ, путујем на релацији Чачак–Краљево,
И обратно. Зимом дрхтим, налик безгласној
Птичици, лети збацујем паперје и тражим
Макар дашак свежине у старим аутобусима
Док миле кроз непокретна помирена села између
Два стара и запуштена града. О, ви, лепи,
О, ви, опустошени градови што сте изнебуха
Ушли у мој живот и добрано га променили,
Учинивши да безмерно вас волим. О, ви,
Покретне богомоље, упорне у опирању смрти,
Ви укидате сумњу у могућност померања;
Ви, узвишени мотори што брундате не завидећи
Моћној машини, ви, чија ме песма прати
И дању и ноћу, тупа сврдла у моме уму.

Могао бих написати оду брују мотора,
Безмало мојих вршњака, славити и хладноћу
И жегу и прљавштину. Али није реч о дивљењу,
О звуку с којим сам стопљен и ноћу и дању.

Не, него о тишини што шири се око мене.
Све је чудесно мирно; само у дубини неба
Бруји вечна музика, шум празнине
У бесконачном, безвучно зујање без конца,
Присно, а непорециво тајанство. Годинама
Путујем и слушавам буку, чујем речи подле
И пакосне, речи срећне, питомим наглост,
И склањам се на седиштима исписаним.
И ваљда знам да је зуј невидљивог мотора,

Та безвучна милост светова сучељених
Нада мном, вечна мелодија коју чујем и кад
Најдубље спим, да је он несавршени превод
Буке и речи подлих и речи усхићених;
Препев, увећан мојим јединим животом.

Хвала ти, Господе, што стално те чујем
И што знам да ћу те чути, ма где,
Ма с киме кренуо на било које путовање.
Хвала ти, због величанственог нашег
Препева што штити ме, безмерно штити.
И скрива од помисли о растројству светова.
Склања нас од искрица мог тегобног растројства.

СТАРИМ ПУТЕМ ЗА ЧАЧАК

Бориславу Радовићу

Крени у овај предео, зове Паво Хавико,
И намах замичем у његову земљу
Воде, шума и насушног реда; у дестилованој
Потиштености чујем под гранама,
На маховини, пев из Калевале, зуј и бруј;
У тишини мажем мелемом
Ране утиснуте сечивом језика.
Могу, дакако, из стишаности прећи
У сопствену, тек створену слику,
Безопасан по ону што лакомо мами.

Други су овде разлози и науми, посвуда
Брадавице из којих штрцају млеко и жедан
Сок воћа: брдашца, насмејана док се њуше.
Уместо књиге, буди ме усхит сапутника;
Испред Виљуше пропламса
Читљива зараван, свако ко ту је пао,
Проходао је убеђен да никад неће видети зло;
Знатижељни воћњаци, ливаде, кров над њима:
Платно осведоченог мајстора, на изложби,
Само без рама. Све као увек што је било,
Једнако бојама у Бургундији, у Хесену.
Тамо нисам крочио, зато говорим о једначењу.
Нешто даље, заискри нова литота, с њом
И анафора, исти предео; добро га познајем,
Ишао сам овуда, никада сам, срце још срља
Напајано знањем из неограничених слика.

Не поредим их, иако личе на бескрајни низ
Пејзажа, и једначе се с њима, не по месту

Творбе, него по начинима описа.
Зато и не кажем: крени у ову разборитост,
Иако знам да је усвојио моје епове онај
Ко би пошао: збуњен судбином плутова
И друмова, зна да у том животу само позиви,
Насилност је друго, имају вредност.
Да њихово прихватање доказ је зрелости,
Властитог уобличења, исцелитељски дар.
Прихватам увек, и кад зову сопствене слике,
И кад туђе траже мој корак, јер падао сам
И падао, и устајао, и бележио,
Сричући да и зло ишчили пред усхићењем.

СЛИКЕ

Већину, можда најлепше и најчудесније,
Заборав је присвојио; у њима вршља,
Поништава своју суштину.
Листом непроцењиве слике, урезане у ум
У детињству кад беше довољно
Простора за њих; множише се
Брзином за коју и не знадох да је брзина.
Да ми је бар део шареног неба и бездана
Над њим, помности с којом га освајам
Не жалећи за тлом. Не бих, да ми је део,
Изнова и изнова призивао
Неокрњену раскош, истоветну или налик
Хитрим открићима, мирисима,
Праскавом пенушању и благости
У којој јачах, из сна преневши мекоћу,
Нијансе с којима тонух, нестајам у њима.

Не бих марио за бездане
Штурим цртежима расечене,
За небеса која углас опомињу шта су,
Иако ништа у њима не препознајем,
А назирем олује, муње, помрачења умова.
Грмове одбегле од своје суштине;

Барем да заборав запарају, да падну
Одозго слике стасавања преда ме,
Нејасна тежња из њих, и оне скорије,
Преображене пре него су угледале свет
И мене мимо њега. Да, оне би учиниле
Да застанем и јавим: живим, дишем,
У сликама, сав од њих; неостварене, имају
Довољно времена, озарење. Заборавиће да је
Икада било другачије, већи да постоји живот.

III

СЛИКА СА ЗЛАТИБОРА

Час ме ови борови што окружују
Наше ушушкано боравиште
Подсете на ратнике
Спремне да крену у одлучан бој,
Само чекају знак и освајаче
Да нагрну иза брда,
Час на балерине,
Изашле да се поклоне усхићењу
Након прозрачне игре
Уз лелујаву музику.

А час су они тај немоћан
И трпељив народ
Који стрепи над имањем;
Окружен ратницима, дрхти над животом,
У нади да ће браниоци потиснути
Преко мора и разума пристигле злотворе,
У вери да ће остати
Као ледно камење везан за ово тло.

Очас борови постану публика:
Смирени, лепотом надиграни, гледаоци
Остају дуго у узнесеној сали
Престоничког театра.
Кане, опијени, да у игри, у заносу
Проведу остатак живота.

О остатку је увек реч,
Било да су борови бесконачна заштита
Око боравишта, било да уз нас дрхте
Друга стабла, привиди, страже.
Увек о животу у коме се тело

Намах испуни нестварношћу;
Мирисима, бојама и светлошћу њеном.

У ствари: тело је бор
Коме неко из забаве, неко из очаја,
Додаје час ову, час ону слику.
Неку од оних које не пристају,
Јер би оно увек да буде тек то што јесте.

Творац неизреченог,
Или бар незаписаног,
Творац властитог усхићења.

ПОЧЕТАК НОВЕМБРА

Преко ове нагле и милостиве светлости
Падају наше журбе, намере, обавезе,
Урасле у сваки корак отежао
Од двоумљења; од неодлучности
Одавно већ превелике да би нас
Лако савладала.

Светлост нас пажљиво прими,
Положи у најмекшу маховину,
Обложи лишћем сачуваним за нас.
Ниједно своје уже не затеже,
Ништа не прозбори о тежини,
Као да је увек оволики терет
Из груди својих чупала;
На гробљу старудије одрастала,
До одбеглог бродовља спуштала се
Да у амфорама јача.

Видимо је овлаш заклоњену
Паперјастим и зрнастим зачинима
Како над нама опет извирује
И дрхти од наше хладноће.
Гледамо је, очувану и ведру.
Није уморна од дивљења.
Од жалби враћених из тмурних земаља,
Из овдашњих надлештава обасјаних
Истрајним знојем и испуштеним душама.

Мога својатања као да није јој доста,
Наставља пуним плућима да тражи
Неначети очај, јер зна да и од ње је већи.

ЗАМИСЛИТИ ПРАЗНИНУ

Замислити празнину, једнако је жељи
Да је призовемо у ноћ пуну авети
И страшних бдења и кажемо: све је твоје,
И моја празнина пружа ти руке.
Бескрај захваћен шаком.
Узми, доста је било преобликовања.
Нека се зна шта заиста постоји
И заслужује да буде
Под небом отежалим од звезда.

Замислити празнину, јер стварна
Одвећ је охола, смањује се и увећава,
Како већ пожели; долази празнија
Него икада, одлази у походе незасита.

Уобличити је и понудити баш све.
Склонити осећање да је излишна.
Бар у часу кад душа проговори:
Зашто замишљаш,
Понешто ти још пружити могу.
Постојим да бих и твој бол разумела,
Привијена уз жељу да обликујеш светове,
Огромне као вера, а не знаш
Чиме да их испуниш, осим стварном,
Мајушном својом празнином.
Никоме није до стварања,
Утуви, човече божји.
Шта си уистину стекао
У застарелој фабрици снова.
Замишљаш оно чега одвише у њој има.
Затражи,
Као и све друге,
Умножићемо и ову нашу раскош.

ЗАМРЗАВАЊЕ

И ова наклоност природе је варка.
Сазнања доноси искуство, године немарно
Набацане испод одеће, догађаји у њима
Од којих је зависило хоћу ли ходати
Усправљен, скрушен због изгубљеног,
Очајан због надоместака, ураслих у ум:
И сада невешто њиме господаре.

Верових да неће овде бити крвопролића,
Да и реч је скончала у масакрима и истребљењу.
Други пут опет, после посрнућа и обезличења.

Али надлазе обмане, опет и опет,
Посао им је да избежуме, да свако тврђење
Изобличи, заузму утврду коју дизах
Око властитих плодова патње
Раслих у признавању немих огрешења.
Још увећавам благо, убирам драгоцености,
Недоучен ризничар у одајама испод коже.

Сија штедро зимско сунце, успављује,
Покрете своди на празнична ишчекивања
Облапорности и тужаљке над годинама
Пропуштеним кроз туђа сита.
Да је било памети, чујем у безразложном
Примицању усхићењима укопаним у блатном
Аутизму владалаца. *Да има памети*, узвратим
Кадикад, загладан у крвави траг звезде,
Свикле да опомиње и буди
Исписано тло по коме ходам.

Сија стрпљиво сунце, зна да ће ускоро,
У предвидљивом лудом заносу небеса,

Бити исечено и одложено у подрум.
Видајући његове, снажићу сопствене боје,
И сам печеница,
Неоткрављена, испод плодова које тло збира.

КАП

Не само мишићаве фигуре
И воду истеклу из камених уста,
Не само верно дочарана лица
У трајност насликаног
И својих светова упорно
Што још верују;
Не само призоре из музеја
Ниске земље или прозачне сцене
Царске Русије, и питомост
И испражњеност измучених тела
Под упитним погледом
И дланом Ботера.
Не само запитаност,
Изабрану да заувек буде.

Него и ову чашу медоваче,
И игру наше корњачице, вазда радосне,
Него и облике који длану говоре
Да је длан, и кад у несагледиво сеже
Збирајући наборе и боје,
Плодове које глача; и њих видети,
И памтити, као што кап крви,
Кад трн раздере кожу, памтим.
И она је облик, несамерљива трајност.

Памтити, не само зато што је кап моја,
Што је и трн мој, чим рањава,
Него и због самог памћења.
Због пустоши у којој ће истећи
Све што знам.

ЗИМСКА ИДИЛА

Планине и због слика постоје: на четири
Врха као да је причвршћена фолија, ствар
Потребна у кухињи да обложи печеницу.
Без набора је, спуштена дозлабога ниско.
Не штити прегибе срца, ни уснулу долину.
Ех, каквих је киша и бујица било за века;
Оно далеко густо море одрицало се боје,
Камоли Дунаво у опсади тврђаве и чокота.

Није ово киша, овај исцедак изанђалог сребра
Спуштеног до громобрана, до белих власи
И обрва; ово је спрдња, плажење језика,
Вешто, да брижна учитељица не угледа.
Ово је ништа и може се трпети, и до самога
Краја, искипелог из приче о кувању жабе,
Одложеног у стиховима о ниској земљи.

Заслужујем ли боље: капи достојне
Маркове мешине и жеђи. Или макар воду
Умиљату, да у талогу оживи лањски снег.
Тражим ли више, и изнутра обложен
Јевтиним листићима; ни благе речи,
Присвајане лако, ускомешане попут паре
Испод несагориве облоге, више не познајем.

Не знам чему киша која није киша,
Чему похотна ћутња кад није помиреност.
Чему ишта што није и јасна слика: бол.
Дуго, одвећ дуго, не знам шта је шта.

А мој мали син зна зашто памти стихове
Које ће у школи рецитовати за Савиндан.

Понављамо их свечери, одлучни и важни:
*Презрео сам царске дворе, царску круну
И порфиру, и сад ево светлост тражим
У скромноме манастиру.*

ЛАКОВЕРНОСТ

Колико је само облика испод тебе,
У теби, лепа моја лаковерности,
Колико окамењености,
Напорног клесања,
Колико окрета у главама
Крај којих минем;
Осмотри ме спарушена биљка,
Ратник, херој залудне одбране
И свагдашњих заблуда,
Сада тек неухватљиви систем симбола.
Упамти и длан и похабану јакну
Кад пружим новчиће.

Погледа ме и стари познаник,
Предвидљиви циник; препознаје
Срцбу у лелујавим стиховима и сећа се
Лагодних обрушавања овог срца.

Не остављај ме никад,
Лепа, бујна моја лаковерности;
Живот непрекидно измишља
Облике и ужурбано мења
Оне око којих се свијемо,
Још брже оне што нас усвоје:
Боји се памћења.

Измислио је и ову рањивост,
И тело да јој буде дом,
Али није начин да се мења,
Свуда да је има.
Она ништа о себи не зна,
О телима овим ништа; чувај је,
Штеди и њу и себе,
Верности моја лепа.

СПИСАК

Ехо нечега што ће можда доћи
И благост првих јесењих просева
У сагласју, где год да крочим
На овој малој и очуваној окућници.

Одавде није могуће назрети
Ток злата на ковџама шума, из шуме
Видљиво је грумење на крововима.
Сагласан с непокретношћу
Изван ових светлосних граница,
Још не чујем шуморење лишћа,
Камоли хук од кога зазиру
И ваздух и светлост
Упркос истрајности у трпљењу.

Додајући списку непотребних ствари
И нагло остарелих речи,
Олако, без припреме створеном,
Слутњу као последњу ставку,
Наслућујем да он ће
Убрзо остати без ичега.

Ако и не пожелим ишта да вратим,
Неко ће сачувати одбачено сећање,
Себе у њему.
Чекаће да изнова изговорим свет.
Од свих светова бољи,
Јер неће бити само мој.

НА ОЧЕВИНИ

Шејмасу Хинију

Овде август још значи мислити о глади,
Мислити значи ићи у башту с корпом од пружа,
Препуњеном душом очевом, и брати парадајз.
Брати значи помишљати да сам издвојен, у рају.

Помишљати значи да сам над представама
И тумачењима копнео, у базилици некој био,
И гледао како се хоризонт под сводом њеним
Издужује и оставља ме не бих ли устукнуо

Пред дочараним; а не крочих тамо где руке су
Мајстора и ученика повлачиле линије и пуниле
Празнину призорима на које с муком свикох,
Слутећи шта јесте, шта није; шта ће још бити,

Овде, где носити древну корпу пуну плодова
Значи бдети, смеран, под жалосном врбом,
Гледати боје кроз власи и мислити о глади.
Само о њој, уверен да је под сводом заслужена.

Сигуран да ће то како сада живим, страшљиво
Или смело, постати мој живот, да ће ова лампа
Под којом пишем остати упаљена и кад јој
Као некад плодове таме будем приносио.

ЗЛАТНИК

Изостанак мена има нарочиту важност за сећање;
Као да сам већ био овде, а заиста бејаш у сличним
И истоветним сликама, држах истоветне флаше:
Дечаци испијају пиво испред продавнице.

Праскава је несита ноћ, умножена онолико пута
Колико је потребно да изустим: познајем ноћ.
И срдите кровове низ које клизи иста месечина.
Чујем речи олако трошене у младим распрама:

Колико има до Месеца, да ли је уистину начињен
Онај мали корак; убеђивах тада зајапурене да је
Призивање истине помоћу већине, бројем, лаж.
Научих од Кјеркегора и да стид је скупа излишност,

Не желећи надмоћ у препиркама, него уверење
Да могу бити сам и рећи увек изнебуха, гласно:
Месец је суви сунђер; иако нема сагласних,
Рећи да он је начети златник, испао из фрака

Беспосленог диригента; живех у сличним сликама,
Поновљеним онолико пута колико је нужно
Да срце свикне на тумачења и промене у њима.
Уосталом, никада му јасношћу не угађах.

Не знајући да оно је тешки златник низ сећање
Што се неопрезно котрља и открива да није
Било других препрека, сем танушне нарави
И знања за којима вапим, више него икада.

Видљиво одасвуд, месец у препознатом пределу,
Срце спремно је за распре и стидљиве кораке
Иза којих остају сумња у усвојено, а неизречено,
И немилосни талас језе у изостанку мена.

ИМЕНОВАЊЕ

Протеже се уморна, некад умиљата
Мачка: град. Отвара огрубелу губицу
Преда мнош. На невидљивом доксату,
Од сумње начињеном, мотри ме помно.
Памти да сам је предано мазио и журио
У зенице што беху извесност
У мраку, отклон од сваког мог шушња.
Старећи, на сутон обоје смо свикли,
После и на најезде штурих искрица.

Мотримо се, бојажљиви. Прогута ли ме,
Вратићу се из лова пуне душе, а крв
Још топлог плена нестајаће на лелујавој
Подлози за коју у сваком сну изнова
Тражим име. Охола је јава намах брише.
И речи се у бескрају наслућеног сљубе.

Отворена жељна губица, отворена уста.
Све до часа када ће из нестале крви
Последњи велики сан израстати.
Налик оном кад певали смо, збијени
На поносним, оснеженим улицама.
У шетњама изрицасмо обичан живот,
Лишен еуфемизама и метонимије. Отишао је
Један, затим други отац нације, и трећи вођа
За њима; недоучени, у вечним ловиштима
Сањају границе, комадају неизрецивост.
За хорова, за склад, одавно нико не мари.

Сазнавао сам понешто, видео сам, изговарах
И оно што није понуђено; знајући у сталном
Мотрењу да једно ће ме име обујмити и суште
Видљивости изједначити са сопственом.

IV

У ДВОРИШТУ ВЛАДЕ

И у њивама поред пруге,
И на оним имањима што се уздају
У реку и оседлу брижност, ко зна када
Засејан је стид; сада, на измаку пролећа,
Толико је лепоте и унезвереног раста
На меком тлу, да и сама река
Застане, загрцнута дивљењем,
И остарели воз стане између
Заблаћа и Балуге, прожет дирљивим
Напоном биља; стоје таласи, стоје вагони
На измишљеној уздигнутој станици,
Усред величанственог прегнућа, мирују
Облаци над Јелицом, и вране лебде,
И усхит копча шестари без зазора.

Из памтивека пренета је овде ова долина,
И њени дирљиви тежаци с њом.
Од памтивека је и састављена, назре се лако,
Чим алатка дубље зачепрка; само је раст
Увек нов, само оно што сада видим,
Оно што чујем, мириси које присвајам,
Окован хтењем и поносом биља.
Заштићен од сваке своје недоумице
Оквиром вагонског окна.

Под другим теретом пуцала су леђа
Заносом изабраних и чистом мишљу усхићених.
Умова што видели су даље, а нису
Заборавили да заорава не сме бити.

Да је барем у дворишту владе
Овај стид бујао, оно би тане,

Ко зна одакле послато, било збуњено
Мрешкањем лишћа, плодова, влати,
Преламањем светлости, одсевима зеленила,
И не би нашло пут до срца.

А живо ово срце зна од памтивека
Да свака је станица у пустињи.
И зна, још, да пустиња
У њему није.

СУВЛАСНИЦИ БЕЛИНЕ

Пренула си ме, уплашена, а светла:
Дисао сам крај тебе, сигурност
У остарелој кожи, спокој у неизрецивом
Крвотоку, увек непознатом, тајанственом заувек.
Све што те чини срећном било је ту:
Хрбати верних књига, глас Дивне Љубојевић,
Утишан, да би га у сну будила, чисти
Виславини стихови на трепавицама.
И немерљиво: наш анђео у собици обложеној
Твојим сновима. Отишла си да га покријеш
И шапнеш речи које припадају само њему.

И као увек, скувала си кафу, изнела колачиће,
Изабрала ми кошуљу, укључила телевизор.
Све као увек, само што снег је прекрио кровове,
Била си радосна због пахуља.
Искорачивши из свог стиха,
Све брже, и брже лепа
У ноћи која не сажима своју цену.

И као и увек, негде је почео рат, негде није престао,
Цар је пожелео да оживи царевину, велика је сила
Присвојила заједничка блага.
Државник није заискао мудрост у скрушености.
Песник је сву ноћ отварао душе.

Некоме су, још живом великом сну,
Извадили срце, стасало у овој вери, јер је крвник,
Одувек лишен имена, пожелео младо срце.
Друга жеља је бледим сечивом
Одвојила трезну нечију јетру;
Ено, снег је ружичаст, ниси сањала, мила.
Ено, пада, тај стид.

А помислили смо, толико пута,
Да неко је пристао с нама да дели
Само своју белину; ништа више.
И опет, нека зна: наше белине нећемо се одрећи,
Сувласници.

ИЗЛАЗАК

Излазак кроз уска врата.
Знам марку аутобуса, годину производње,
Путеве на којима је дизао прашину,
Нерватуру прпошних села;
У њих је доносио радост или тугу,
Односио понешто чега и сад има.
Мноштво је података, али о изласку је реч
И не бих је преиначавао.
Излазак, јутро, киша у опису мога дана.

Испред мене излази жена с корпом
Навршеном трешњама, друга подиже канте
Пуне сира, девојка проноси мирисе,
Нежност, преиначену помаму.
Шта ја износим из блажене цркве
На стајалишту у Краљеву,
Наспрам пренасељеног гробља
И његових мермерних огледала.
Можда само овлашну помисао
На датум у имену фабрике каросерија,
Речити, сродни белег: 11 октомври
И знање да је и он велика превара;
Светли дан михољског лета,
Кад је народ дизао устанак,
Кад нешто је, тобож, ослобођено,
Неки град, село, избегли људи, стабла
Размештена око њих, инсекти у крошњама;
Други су људи, заувек ослобођени,
Прошли кроз тесна врата и ушли негде
Без иједне помисли; други су заувек други,
Пред навалом правоверних освајача
Који разбијају врата, уклањају тела,
И улазе. Да би преобразили и крв и ум.

Уистину, шта износим из овог брундања,
Из мраморне поспаности.
Зар опет причу о освајачима и пристајању,
Зар само гробља, датуме, огледала.
Зар своје огледало.

ВАЖНО ОТКРИЋЕ

ујаку Владимиру

Силазећи низ питомост, досећам се пресудних
Изума или открића насталих у овој држави;
Лек против брзе упале да ли је могуће пронаћи
У њој, трулеж да би јењала, а ободрено тело

Свикло на стварне слике; увек податне, налик
Раскоши под летњим сунцем; чула гонетају мир,
Памте га и откривају састојке древних обреда
У свечаном тињању и узношењу породичне туге.

Није могуће на овом тлу открити лек који би
Помрачио болести зачете у праскозорје историје.
Знам и чиме се хране немогућности кад ватрене
Изађу из пећине напред срца. Скицама зачетим

Над обронцима и њиховом чувару нужне су речи,
Као на почетку, уверене да стварању краја нема.
Само издашни говор, срастао са пределима ума
Што час силази низ сопствене косине, надгледа,

Час се пење ка жељном брују; док омамљени
Са уздигнутог гробља хрлимо у једини привид.
Сахранисмо те, ујаче. Памтиш лекаре и бол,
А ја шум лишћа и класја: наставак свештеникове

Хвале часном животу. Усред сећања, усвајам напор
Људски, жељу божју да и свака реч буде на месту.
Оивичен зрењем и мером, не помишљам о смрти,
Него о слици непостојања што мелемног ме види.

СИВИЛО

Давно, један је уважени критичар
До чијих дубоких увида заиста држим,
Написао да сивило егзистенције
Избија кроз перифрастичне наносе
У мојим песмама.
Без сумње, перифразе има
У мојим текстовима,
Али не знадох да животно сивило
У њима претрајава.

И кад није реч о мом животу, не знадох,
Тек пуки лирски јунак.
И бејаш безмало постиђен
Због нареченог препознавања,
Јер мишљах да упркос оскудици и једу,
Упркос отуђењима и режимима,
Имам баш богат живот;
Мишљах да од смишљања песама
И трагања у њима већег имања нема.

И нема.

А сивило се у песмама прелива
У друге, њиме створене боје.
Постаје доказ да часно сам живео,
Да скупо платих сваки грумен.
Сјај којим изнутра
Обасјавам себе и понеког озарујем.

Да, захваљујући делом и питомој
Перифрази, сивило у песмама
Бива вишезначно.

Због његових моћи, свих ових година
И живех у уверењу да га нема,
Да нигде га око мене нема.

И нема га.

Да, живети у вери, срећан
И због оног што постоји,
И због оног чега уистину нема.

И неће га ни бити.

НЕВИДЉИВО НЕБО

Лако је видети на тамном небу
Безброј знакова, као на тамној души
Обиље претњи, и склонити се начас бар
У ову жељну душу, гладну
Присности и сједињења; макар кад
Знаци закуцају на отворена врата
Од знатичеље и лаковерности направљена.
Лако је на тамном небу распознати
Мноштво симбола и објашњења,
Једнако као на светом, насмејаном небу
Овај светли, насмејани лик, или пак други
Који о свету и смеху све зна, насмешен.

Намеран да о лакоћи не проговори ни реч,
Него да тишином тело искушава.
Сигуран да одвише је земних кушања,
Кад је већ узело да расплиће и тумачи
Поруке које то нису; наивне уводе
У прозирност: било да је од таме,
Било да је од сјаја она настала.

Ђути насмешени лик,
Ни реч да каже о провидности.
Кренеш, душо, у претраге по незаном налогу,
Полетно, јер лако је чути тихи налог.
Не сазнамо увек да ни тамно
Ни светло небо немају ништа с њим.
Само невидљиво наше небо наткрива
Светове и само оно бира:
Обавије нас још пре рођења и чека,
Јер разуме да тобом је обавијено.

Зна оно што небеса увек знају,
А ум понекад назре.

БЕЗ ПОРЕЂЕЊА

Едварду Коцбеку

Израсло из пречисте мисли,
Ово брдо, ни налик представи о брду,
Стварно је баш колико може бити.
И онај облак над њим,
Истина је, већа него икада.
И детлић, из крошње одапет дамар,
Што стреми на врх да представама
Увери и разувери своја чула,
Шарен је и чујан,
Дирљива нечија замисао.

И ум што следи узвисине
И прикрада се облаку и перју
Да би замислима дао облик
И гдегде препознао већ стварна
Њихова обличја,
И он је истинит.

Толико да непрестано зазива
Брда, облаке, птице,
И тишину над њима,
Затим несталне куће,
Њихове станаре и гласове
Ободрене из дубине,

Да га разувере, или склоне
На друго неко место
Где нема поређења.
Где све намах буде и оно што није:
Ум овај, миран у опсени.

БЕЗ СУМЊЕ

Остаје да довршим недовршено,
Иако не знам шта; да ми је бокал
Безименог вина, испијаног у Сету,
У хладу Валеријевих стихова, предео преточене
Бургундије, виђен из безгрешног воза,
И делић помаме језика пред катедралом Нотр Дам,
Исписао бих оду вину и оде истог безименог вина,
Упућене у омаме развојног говора.

Предуго сам, без сумње, био предат дивљењу,
И опет дивим се: касна је јесен, а као да је лето,
На крају расула, довршено нечијом добротом,
Срасло с младом кожом и мајицама.
Пролазе празни увиђавни возови, а теретни вагони
Одвозе артиљеријско оруђе, бескрајни олук
Низ који понире журна, невидљива суза.
Увек недовршена, у облику који јој да верна душа.
Доба је недовршених облика
И мирена с њима у поамном добу рђе.

Касна је јесен, а као да је лето, лишено болова.
Жудети сада за путовањем, већ значи бити другде.
У сјају стихова што величају уздржаност и сумњу,
И кад ни трага од сумње нема.
Што узносе врлину и кад је посвуда има.

Кружи обредно вино за славским трпезама.
Бунца глагољиви новембар: милошћу стихова
Пробуђена сумња да игде одавде морам поћи.
Остаје да довршим недовршено, јер знам
Шта сам започео, шта је у песми неко ко увек слави.

ЛЕТО

Добри бог ојађених, скитница и осталих
Без посла седи у хладу липе, окружен
Крилима, опушцима и флашама; пије,
У нади да ће однекуд доћи чисте, помирљиве
Фигуре, стасале изван уобичајених поимања,
Од отпорног генетског материјала саздане
У наднационалним међусобицама. Чека,
Жељан да из близине мотри на њихове глади,
Да проговори коју, каже им поучну песму.
Насталу у бестрасном додворавању и опонашању.

Хтео би да сазна шта их тишти,
Да завири у груди, радости пуне, или бола.
Слушао је кад у ведрој ноћи химне певају,
Разумео да им није потребно много.
Зна да и сама срећа тражи мрве: помиреност,
Присну и податну јаву, осећање да су
И звезде близу; не само доброћудни бог
Који нас штити, заштићен нашим заблудама.

Сам је добри бог беспосличара и ојађених,
Као да њих и нема на овом свету.
Мора да је тако: кад већина на цедилу оставља
Своје богове, зар пијанице и одрпанци
Да буду изузетак. Умеју они да приграбе срећу.

Гледам доброг бога кроз прозор; седи у хладу
И пије, махнито; или ја то чиним, у диму,
Окружен књигама и недовршеним песмама.

Нигде ојађених, као да време им није; тог се
Несклада богови плаше, идиле која у стихове

Нахрупи и изађе из њих и кад не зна где би.
За себе се боје, јер кад она плане
И мрачне просторе, банувши, очас присвоји,
Прети им нестанак, страшна видљивост.

И гле: никога нема у хладу божанског дрвета,
Али није залудна велика ова сенка.

КРАТКЕ ПЕСМЕ

Умео сам, не бирајући их превише,
Желећи, између осталог, да издвојеној
Слици дарујем не само рам него и зид
И ексер, с неколико речи, спуштених
У дубину, где слика је настајала
И тражила у расутом терету тела
Састојке у којима поуздања има више
Од било чега, да искажем и сумњу
У досега свог заноса и веру да он је
Свету преко потребан; нужнији
Него што изгледа у сагледавању
И тумачењу стварности. Опседнуте
Тек зидовима и сјајем између њих
Што дише; тајношћу у њих уграђеном;
Сефовима скривеним испод скупих,
Ироничних портрета.
И веровах да испод мојих слика
Дамара благо, доступно понекад с муком,
Понекад лако, у штедром пламсању.

Умео сам у неколико речи да крзнем
И оно што не хтедох; писао сам кратке песме.

И опет ћу, тек да свет не помисли
Да је његов сјај исувише важан,
И да за тајне, настајале у потоцима крви,
Обложене хладноћом трезора, више не марим;
Јер довољно сам, тобож, сазнао укуцавајући
Ексере и тамо где ни помислио нисам
Да ће ми пасти на памет; учвршћујући слике

У месу, махнито, као да су једино што имам.
Као да и друго имам тело, једини овај трезор.

V

НЕПОЗНАТ БРОЈ

У дану кад је пљусак, налик раскоши
Над Хинијевим вечним тресетиштем, одређивао
Накане и управљао знањима, затекао ме је
На плочнику, испод кишобрана, тај позив.

Прочитах на дисплеју: *непознат број* и не
Пренух се кад након устаљеног *молим* не чух
Одговор, на самом крају улице где почиње
Кружни ток, али касније бејаш узнемирен,

Потом и уплашен, као да се из крошње
Помолила рука без тела дајући знак куда
Да пођем; можда је озбиљна претња посреди,
Упозорење, или наум да неко разори наш брак,

Мила, и почиње да се игра: појединости пролазише
Кроз несвиклу главу, онда подробности увећане
Стрепњом неприметно минуше. Почевши друге слике,
Разговорне, да замишљам, ионако имајући вишак

Емоционалног бремена, опхрван позивима речи,
Лицем у лице с њима, бавих се изнова оним једним,
Безгласним. Вучен нечим што видике вазда отвара,
Назирем да је он један од непознатог броја позива

Упућених нечујности, али нема звона ни дисплеја
Да бих обраћања препознао и одговорио.
Остаје очекивање, терет неразумљив, сродан
И овој руци што приноси телефон и гласу овом.

НЕПОЗНАТО МЕСТО

Сечиво што застане на пола пута,
Као рецкави нож заглављен у бајатој векни:
Распу се мрвице, са њима сунчево класје
Попада по столу, жетеоци певају, блистају
Њихова лица и света река у даљини,
Буја дивља трава у најсветијој даљини.
А још даље нарастају сунчев круг и ветар
Док из авана разноси сумаглицу и незнања
О будућим моћима чекињасте шаке
Што изнова и изнова припитомљава ватру,
А чува жар испод ноката;
Да ли је поглед то сечиво, заљубљено
У сопствена застајања и опијеност у немоћи.

Сечиво што не застане збуњено и не запара
Јаросни ум опијен бесом, или идејом о надмоћи,
О праву јачег, и сличним зрневљем
Испалим из отежале торбе творчеве,
Проклијалим баш свуда где је лебдео
И дивлио се, немајући времена за поправке;
Да ли је поглед то сечиво што не застане
Пометено, пре него исцрта ране на кожи,
Толико негда вољеној, маженој
У светлим јутрима невиности,
И доспе до срца: поништи га наглим уједом,
Жељом да разоткрије усхите,
Застајкивања уз влати ломљене и уздизане
Нечитљивом вољом историје;
Да ли је поглед и такав, у траву или под
Точкове трамваја, нехајно одбачен бодеж.

Или поглед уопште није сечиво,
Него непознато место где сјај или рђу свих
Оштрица похрањујемо и чувамо од сваког додира,
Чинећи се да не видимо да и рђа и сјај
О непоновљивости нашој сведоче.

С КОЈЕ СТРАНЕ

Могао бих угледати стабло које корача
У загрљај другог или, помирено, не одмиче
Од брзе секире; птицу што у ваздуху
Гради дом или се скрива од злослутне,
Моћне птице; човека банулог на овај посед
У потрази за осмехом и комадом хлеба,
Или изасланика који немилице лови
И улов одлаже у сефове где одвише је
Мртвих душа; могао бих угледати себе
Сред лепе, давно остареле наде или себе
Остарелог, док скрушеној нади говорим
Безумне речи од којих и ваздух зазире,
Склоњен у околне собе, шупе и наслоне,
У стид и безбрижност ишчезлог детињства.
Могао бих видети најлепши излазак сунца
Или сунце жељно за гребен да пропадне,
Пометено пред крошњом и птицом,
Пред незваним гостима; и преда мном
Свиклим на изласке и повратке у себе.

Могао бих упамтити, ако начиним прозор
На овом зиду испред кога стојим,
Само не знам с које његове стране:
Да ли на јави, у муклој њеној тиранији,
Или у раскоши где владам све несноснији.
Начинити мали, обичан прозор, подвиг је
Над подвизима. За ту се немогућност,
За бестрасно нагињање сред пустоши
Изречених слика, у сагледивом бивању
Одувек спремам; окно ће се појавити,
Ма где да буде зид. Свеједно с које стране
Непрестанце наднесена и нагнута душа.

ЗАСТОРИ И ЗАВЕСЕ

Као да је магла до малочас
Владала светом
Или као да је за столовање спремна:
На околним падинама лелујају се
И бодре међусобно застори плашљиве
Измаглице; будећи се, свакога трена
Неко кроз њих провири.

То на издашним обронцима дишу влати
И шумарци препуни младе маховине
И гљива, свикли да дисање своје
У сјају и у бојама својим крију.
То брдашца, крошње и траве
По скривеном ваздуху пишу
Дирљиве поруке, радосним, брзим
Рукописом; читам их, свакога часа
Све радозналији провирујем
Кроз ускомешане завесе нашег стана.

Над гробљем само нема ниједног слова,
Сунце над њим штедро тумачи
Подастрте знаке; увек највећи зналац светова,
Било да из магле, било да из властитих
Светлости они провире.
И даље истрајни тумач душе,
И кад она гонета сваки лахор,
А крије досега и знања,
Одлучна да барем у један свет завири.
И кад је уверена да магла влада.

Или да за престо још стасава
У чежњивим, обманутим јутрима,

У којима као у нашем окрајку позног октобра
Видљиво дишу траве, гљиве и крошње.
А давне, пуне душе одасвуд нуде сјај.
Тражећи истоветан у свему што је живо
Или би живо морало да буде.

ЈЕДНАЧЕЊЕ

Зато и одлажемо одлазак из собе:
Да огољености ништа не бисмо додали,
Да недирнут буде костур, у сећању
Што још пребива.

Али: залудна је ова ушушканост,
Опијеност у сржи
Светлих празника и симбола вере.
И сигурност између зидова,
Тумарање између свиклих речи;
Излазак из себе нисам никада сметнуо.

И знам, опет знам да голе гране моле
Прозирни ваздух, бездушно шибане,
Да сува трава на лединама
Обликује мала, чујна срца.
Боја с перја озеблних птица
Храбри друге боје.
Линије пружене преко барице
Ободрене су давном хладноћом
Кад није изгледало да несхватљив
Биће и лед: речи оштре и гладне,
Из њих изашла поама,
Страх од језе и наговештаја у телу.

Знам да час је за повратак из знања,
Не само за једначење блиставих предела
Несигурног овог ума са прелепом нагошћу
Што сву природу преповија и држи у сну,
Иако она будна је, више него икад разговетна.

Знам да једначење одувек траје:
Откад моје гране и цевчице трепере,

Са њима перје и преливи на њему.
И бусенови на мојим низбрдицама.
Откад ме линије окићене ињем издужују
И из леденог сна под кожом
Преводе у сваки трпељиви сан
Који кроз зидове назрем.

СЕЋАЊЕ НА КИШУ

Намах препозната, помаљала се обично ујутру,
Најпре нечујна, готово невидљива измаглица.
Потом је лако достизала верне облике,
Увек снажећи жељу да шћућурен усним
Под кровом или у себи, створеном за лелујаву
Прозирност. А бејох олук, пун неразмрсивих
Капљица стечених у вагању најезда, у годинама
Срамотно поједеним. Кад, испрва не знајући,
Постајао сам уточиште слутњама и болу,
Очајном више од мене, несигурном у своје моћи.

И престајала је постепено, и сад једва чујна
У сенченој благици давне јесени; та киша,
Суочена с косим зрацима, севнулим из плавети
Да пробуде длан принет челу, и чело,
Уздигнуто сквашеном мишљу о уточиштима.
Претварала се у пену и очас јединила с малим
Поседима где изнова учим о настајању
И непостојању. Загледан у књиге и видике
Над њима: таложи се горко искуство воде
У дубини зјапећег неба; као у стаклу прозора
Мирна зрнца, свикла на прозирну постојаност.

Учим, и одбацујем једно по једно знање,
Јер слутим да помоћи могу тек кад бол,
Таложен у језгру усвојених видљивости,
Достојно препевам и допустим да позна
Затворену лепоту ствари и њихових бића.
После да, уобличен, распрши пену у којој је
Настајао и у њој бујао, никада у ономе
Чиме сам окружен; и ова ме стварност
Дотиче као пена. О додирима је и о гладима

Свих ових година реч, о несталности,
О трошности, о смени малог привида већим.

О обманама које још, разумна кишо, без наглости
Раствараш у својој тишини; увек о њима, ти, сунце
Умиљато, свикло и на кожу и на сјај под њом;
О заувек изгубљеном, ћутећи узаман сведочиш,
Ти, охоло моје време, као да те заиста већ и нема.

ЗАНОС

И вранама што надиру из крошњи топола,
Из другог времена, сигурно изгледа
Да трепере звезде у дубини изненадног неба:
Горе ватре у баштама испод стрпљивих крила,
Скончава недужно лишће, један исти народ.
Грабуљама сакупљен у несталним државама
Ораха, лешника и јабука, доведен са очерупаних
Територија на импровизирана стратишта.
Али, добро знају и вране и врапци, и детлићи
И гугутке, и голубови и сенице, шта је уистину
Небо и шта су звезде, шта је неутешни дим,
На ноздрве и одећу насрнуо. Препознају детаље
Са слика зашлих у равнодушне сутоне,
Увек нађу коначиште, створе сигурност.

Мало знам о свету птица, о зеленом лишћу
Незнатно више; умем да познам којим државама
Припадају опевана племена што заврше
У сопственом огњу.
Не наслућујем шта је дим, шта његово ништа.
Понешто сазнајем о звездама
Кад ускрсну у мом диму.

Не знам ни ко на губилиштима у овоме телу
Свакога трена уклања заувек обиље слика,
Ко допрема нове, жељне и јасне.
Учини се понекад да у незнању
Одиста уживам, као да истински јесам творац,
Лишен ума у себичном заносу
Кад овај свет одмењен бива непознатом ватром.

СУТОН

Ипак, сутон не оклева, приправан и мио
Као скотна ова мачка; отежао, шуња се
Око главе, опомиње да време је мирења,
Благих речи и одрицања од наглости.

На западу и на северу где сада мраз стеже,
Где нема граница, увек ће бити подесних руку
За повлачење гладних линија и њихово дебљање
У ваздуху и наруженој повести минерала.

У наизглед лагодној игри одвише је умова
Без божанског дара, спремних да узму простор
Привржен другом поимању, души. Не допустимо
Да нас изненаде лукавост, назнаке присвајања.

Ни нас, ни мачку која зна шта је њено: риба,
Преостала од славе, потреба да будемо нежни,
Скрушени пред сваким божјим створом
И маленим нашим знањем, пред небом незнања.

Такао нас је повратак лета, пренуло имање,
Страсно освајање издашних његових нагости.
Спремност да се дању, видљиви, не устежемо
Пред душама и обзнанимо да сем пораза,

Утиснутих на последњим странама историје
На коју се рођењем претплатисмо, одјекује
У њој и вапај чежњиве хартије, безгранична
Могућност белине. Кад кажеш: *сутон не оклева*,

*Пожури у собу, у сну ме покривај опеваним
Нашим лишићем, ти знаш, занета, да говор јача*

У дивљењу, у брижности; остаје да спретни прсти
Листове поспу прахом и повежу их; да утисну име.

Нека нам снови буду довољни. Оно што је згасло
Оживеће у њиховој немости, у мирном оклевању
Пред животом. Не морамо изрећи шта је, сем сумње,
Уистину наше. И да смо срасли с надом, неко зна.

НА СЛАВИ

Ужелев се путника, матроза и рибара
Везаних за тврду ову кору и нечисте воде,
Свети Никола је извукао своје мреже.
Блиста видљиви улов: начете куће,
Јестива на трпезама, свеће са фитиљима
Несагледиве трајности. Испод икона
Зидови упијају летње гласове што ни налик
Нису даровима: очишћења нема у речима,
Него доказа о походима и одсуству милосрђа.

Одавде морам у жељну ноћ, теглећи
Ограничења сопствене запремине. Увек путник,
Бродар и острво на живом мору душе.
Рибар закачен за изговорену удицу; увек ум,
Припреман за оскудне трпезе, увек свиклост,
Привикавање; свакад немо опирање трпљењу,
Тек толико да фитиљ зажарен у срцу изнесе
Грудвицу светлости пре него покидам
Избирљиву мрежу и склизнем у матицу.

УОБИЧАЈЕНО ЗНАЧЕЊЕ

Померен, опет, из уобичајеног значења
И помирен с померањем, као да је жив одувек,
Још навршен видљивом крвљу,
Као да разумећу и његов говор,
Јануар обиграва око испражњених здела
И стрпљиво нуди свој понос.

Лепи његови датуми, већ прилично стари,
Пролазе насмешени, одавно присвојивши спорост
Несвојствену бројкама; узвраћам им смешком,
Спорашћу примереној стварима;
Нема ни сумње, ни запитаности
У нити згуснутог меда.
Остаје да сазнам докле у растегљивости сеже.

И заиста не могу рећи: спорост,
То су други, јер ено других, орних и пијаних,
Решетају небо сву ноћ,
Навлаче преко њега своје незнање,
Померено из уобичајеног значења.

Мало знам о теби, спорости моја.
Ти о мени чула си више; ситу репатог искуства,
Дојену предугом муњом сећања,
Присвајаше те и времена и места.
Нека остане несразмер на теразијама,
Покретаним увек празнином и језом.

Не померај ме ни у ове празничне дане
Кад веран обигравам око видљиве крви
И наталожених тумачења,
А шака не оставља срце.

Ни да би окренула лист на календару.

ИЗРЕЦИВИ РАЗЛОЗИ

Свођењем ватри на стихове и на ништа,
Мирењем с пепелом из кога вадимо слику
На којој су дашак ведрине и боје у напону
Несталих нијанси, ти и ја смо наговестили
Истрајне дане ромињања, и пометености
Испод предострожног кишобрана;

На хартији очували белеге згасле светлости.
Чепркам по пепелу, налазим, само никада
Не знам шта: нису у намах сквашеном сећању
Само отпорна предсказања, очуване успомене
Немају жељен облик, ниједна нечујност
Није пука нечујност. Ако је именоване

Доказ о нечему, морао бих знати о чему је,
Другачије да бих припао данима раскошне
Збуњености у којима част је на једном, трајање
На другом, далеком бедему, а између надолази
Пустош, сагледива лако; али с које стране
Кренути у њу и сазнати да је заиста има.

Ено је јавна птица, шева, својина свачија
И моја, ено је, лети, јер мора, пева, јер мора.
Слеће без запитаности под перјем,
Оскудном одећом својом. Све чини јер мора.
Узлетела из стиха, опијена вечношћу поређења
И поистовећења. Ено и мене, учим од ње,

Иако никада нећу сазнати јесам ли морао
Да ћутим и сводим наше ватре на најмање.
Да срастам са пепелом из кога вадим
Наслеђену понеку слику: набрекла небеса

И кликтај ведрине у описаном ковитлацу.
У описима застајем, нечујност да би измамила,
Недирнуте речи, видљиве, још неизрециве
Разлоге што свет у бездушној дубини биће пренут.

ИЗЛИШНОСТ

Не знати никада шта је шта;
Чути само тихи глас
Који подиже птицу са стрехе
И спушта на цреп помирени лист;
Памтити и свако једва чујно обраћање,
Кад се учини да излишна је поука.
И она да знати могу мало,
А никада уистину шта је шта.

Излишности, дакако, нема.
Зна то спржени лист,
И цвркут зна, сад одмакнут
Од ивице и с муком изневерене губице.

Зна и тихи онај глас
Да све што од мене чује
Излишно није, и да све нечујнији
Биће мој говор.
Да би га крзнуо, прићи ће, верујем,
Близу, моћан да препозна
Сва незнања о теби,
Изневерени, вазда неизговорени свете.

О ПЕСНИКУ

Живорад Недељковић (Краљево, 1959), песник и уредник песничких књига.

Од 2002. године ради као уредник у издавачкој делатности Народне библиотеке „Стефан Првовенчани“ у Краљеву.

Књиге песама: *Погрешна прогноза* (1991), *Мајка* (1994), *Тутин и још педесет песама* (1998), *Језик увелико* (2000), *Тачни стихови* (2001), *Сушти послови* (изабране и нове песме, 2002), *Негде близу* (2003), *Други неко* (2005), *Овај свет* (2009) *Неумерени рад година* (изабране песме, 2011), *Надмоћ метафоре* (изабране песме, двојезично издање на српском и француском језику, 2012) и *Талас* (2012).

„Змајеву награду“ Матице српске и награду „Бранко Миљковић“ добио је за књигу *Тачни стихови*, а награду „Ђура Јакшић“ за књигу *Негде близу*.

Поводом „Змајеве награде“ за књигу *Тачни стихови* објављен је зборник радова *Поезија Живорада Недељковића* (2003).

Песме Живорада Недељковића су превођене на енглески, француски, руски, шпански, немачки, пољски и македонски језик.

У издању *Архипелага* објављене су Недељковићеве књиге песама *Овај свет* (2009), за коју је добио Награду „Меша Селимовић“ за најбољу књигу године и Награду „Јефимијин вез“, и *Талас* (2012) за коју је добио Награду „Васко Попа“.

За укупно песничко дело добио је Дисову награду (2010).
Живи у Чачку.

САДРЖАЈ

Нечујност 7

I

Нити	11
Ствар	12
Мећава	13
Заседа	14
Терен	15
Честица	16
Упорност	17
Обичан дим	18
Старац	19
Утвара	21
Медвед	22

II

Признање	25
Ако сам грешио	27
Чувари	28
Мале светковине	30
Позно поподне	32
Податно срце	34
Утеха	36
Мит	38
Препев	40
Старим путем за Чачак	42
Слике	44

III

Слика са Златибора	47
Почетак новембра	49
Замислити празнину	50

Замрзавање	51
Кап	53
Зимска идила	54
Лаковерност	56
Списак	57
На очевини	58
Златник	59
Именовање	60

IV

У дворишту владе	63
Сувласници белине	65
Излазак	67
Важно откриће	69
Сивило	70
Невидљиво небо	72
Без поређења	73
Без сумње	74
Лето	75
Кратке песме	77

V

Непознат број	81
Непознато место	82
С које стране	84
Застори и завесе	85
Једначење	87
Сећање на кишу	89
Занос	91
Сутон	92
На слави	94
Уобичајено значење	95
Изрециви разлози	96
Излишност	98
<i>О песнику</i>	99

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-86-523-0059-4
COBISS.SR-ID 193227020

Живорад Недељковић
Улазак

АРХИПЕЛАГ
Теразије 29/II, Београд
тел: 011 33 44 536
011 33 44 427
e-mail: redakcija@arhipelag.rs
klub@arhipelag.rs
www.arhipelag.rs

За издавача
Гојко Божовић

Технички уредник
Душан Шивић

Лектор
Марија Јовановић

Коректор
Милица Гојгић

Штампа
ЗД+, Београд